

FRYSHUSET

Tillsammans för Sveriges
återredovisning till Allmänna arvsfonden
för andra året 2013/2014

Projekt nr 2012/059

Tillsammans för Sverige – vill genom interkulturell/religiös dialog med ungdomar bygga broar i samhället som kan motverka främlingsfientlighet, rasism och extremism. Projektet utgår från våra mänskliga rättigheter och vill skapa möten mellan olika ungdomsgrupper, kulturer och traditioner samt ta vara på religionen som en positiv växtkraft i arbete för fred och förståelse. <http://tillsammansforsverige.fryshuset.se/>

Innehållsförteckning

Ange kapitelrubrik (nivå 1)	1
Ange kapitelrubrik (nivå 2)	2
Ange kapitelrubrik (nivå 3)	3
Ange kapitelrubrik (nivå 1)	4
Ange kapitelrubrik (nivå 2)	5
Ange kapitelrubrik (nivå 3)	6

Stiftelsen KFUM Söder Fryshuset är en stiftelse med föreningen KFUM Söder som huvudman. Vi arbetar för att stärka ungdomars självkänsla, kreativitet och initiativkraft och för att ge unga möjligheter att påverka och forma sin egen framtid.

Fryshuset bedriver ett 40-tal olika verksamheter inom passionerade intressen, sociala perspektiv samt utbildning och arbetsmarknad. Fryshuset vänder sig till alla unga och fokuserar särskilt på dem som lever i eller riskerar att hamna i utanförskap. Vi tror att alla kan lyckas och är värda en chans till.

Fryshuset finns idag i Stockholm, Göteborg och Malmö och är representerade över hela landet via vårt riksnätverk av ungdomsorganisationer.

Inledning

Redan dags för återredovisning av *Tillsammans för Sverige* (TFS) för perioden april 2013-april 2014. Så mycket vi vill göra och så mycket som händer. Vi är tacksamma över det ekonomiska stöd vi fått från Arvsfonden men också från många andra bidragsgivare. Det har hjälpt oss att förverkliga många av våra idéer som bygger på ungas erfarenheter och visioner.

3

Det här året har präglats dels av att vi i utbildningar, workshops och skolprogram prövat och korrigerat de metoder vi tog fram under första delen i projektet och dels av att vi startat upp TFS i Malmö och Göteborg. Vi har drivits framåt av nyfikenhet och upptäckarglädje men också av en oro för vår samhällsutveckling. Forskning visar att antalet hatbrott mot religiösa grupper ökar. Unga berättar att känner sig otrygga på grund av de tillhör en viss religiös/kulturell grupp. Under året har vi sett hakkors målas på offentliga platser och på Stora moskén, Sofia kyrka och på skolans väggar i Vasa Real. Nynazistiska och främlingsfientliga rörelser blir allt mer etablerade i Europa och Sverige och det sker en normalisering av rasistiska partier. Samtidigt kan vi också se en motreaktion. Unga går samman, engagerar sig och vill på kreativa sätt visa att kärleken är större än hatet. Man ställer dit blommor, skickar kärleksbudskap och sätter upp hjärtan där det tidigare funnits hatsymboler. Inom TFS har alltför många blivit intresserade och engagerat sig i TFS. Många har velat följa med ut i skolorna för att kunna få berätta *sin* historia om hur det är att växa som ung med judisk, sikhisk, muslimsk, kristen, hinduisk, buddhistisk eller ateistisk bakgrund i Sverige idag. Metoder har utvecklats hand i hand med att vi tagit vara på spännande idéer och försökt lösa problem som uppstår när människor med olika bakgrunder möts. En stor portion av humorn har underlättat!

Under det kommande året vill vi fokusera på att sprida våra erfarenheter och starta liknande projekt i fler samfund, kommuner och organisationer i olika delar av landet. För att sprida våra metoder och kunna finnas på plats där unga är; i förort och innerstad, på gator, festivaler, manifestationer, på fritidsgårdar, i skolor, moskéer, kyrkor och tempel – har vi i projektet drömt om att kunna köpa en husbil eller en slags ”berättarbuss”. Med den skulle vi kunna föra ut ungas berättelser och samla in dem när vi är på plats. Vi har inte lyckats få fram medel till en husbil/buss – men det har räckt till att köpa in en lite modernare folkabil/buss för en månad sedan! Nu kör vi runt och besöker minst 2 skolklasser i veckan. Ni kommer kunna läsa mer om bussen och satsningen framåt längre ner i rapporten!

Bakgrund

När projektet [Tillsammans för Sverige](#) startade på [Fryshuset](#) var utgångspunkten att vi ville svara upp **dels** mot ett behov av mer kunskap om religioner hos såväl unga, ledare som allmänhet – och **dels** att vi såg ett behov av en interreligiös/kulturell mötesplats där man kunde använda religion/livsåskådning som ett integrationsverktyg för att öka förståelsen mellan unga från olika socioekonomiska-kulturella och religiösa bakgrunder.

4

Fryshuset är en mötesplats som genom sina olika verksamheter både i innerstad och förorter i Stockholm, Göteborg, Malmö varje månad når över 40 000 unga och vuxna. Genom att TFS har anställda och många unga som har ett engagemang i trossamfund både i innerstad och förorter har vi kunnat nå nya målgrupper och det har uppstått kontaktytor mellan unga som tidigare sällan möttes. Idag är TFS en expanderande rörelse bland unga och ett av de snabbast växande projekten inom Fryshuset. Våra erfarenheter, arbetssätt och utbildningar efterfrågas från många håll i samhället. Bland annat i skolor, trossamfund, kommuner och frivilligorganisationer. I projektet arbetar människor med judisk, hinduisk, muslimsk, kristen, buddistisk och sekulär bakgrund som genom sina olika perspektiv bidrar med kompetens och kontaktnät i sina respektive samfund och organisationer.

Vi har sett att arbetet med interreligiösa/kulturella frågor kan leda till att invanda mönster och normer i såväl majoritetssamhälle som i minoritetssamhälle, ifrågasätts och kommer upp till ytan. Fördomar som finns såväl utanför som innanför den egna religions- och livsåskådningstraditionen kan bli tydliga och bearbetas ur ett *intersektionellt* och *normkritiskt perspektiv*. Det handlar om att medvetandegöra skillnader, ojämlikheter och exkluderande normer – men *inte* att skapa nya normer genom en påtvingad konsensusgemenskap. I arbetet lyfts den kulturella och religiösa mångfalden fram som en möjlighet till ett ömsesidigt lärande. Avsikten är att finna ett sätt att bedriva ett demokratiskt samarbete som inte undertrycker skillnaderna genom en falsk homogenitet i gruppen – men inte heller fastnar i så många olika individuella skillnader att det omöjliggör samarbete kring gemensamma projekt och målsättningar

Tillsammans för Sveriges vision är att: Religion är en *möjlighet* och inte ett *problem*. Vi tror att en ökad förståelse och mer nyanserad bild av religion kommer att leda till en förbättring av det demokratiska samtalet i samhället och i förlängningen minska risken för att främlingsfientliga krafter skall använda religionen som en täckmantel för rasism.

Målen för vårt arbete är att:

- Skapa mötesplatser, mellan unga med olika socioekonomiska-, kulturella- och religiösa/livsåskådningsbakgrunder.
- Ta fram *hands on metoder* som bygger på ungas erfarenheter.
- Avlägsna fördomar mellan människor – och öka förståelsen för våra mänskliga rättigheter.
- Vara där unga är, lyssna och lyfta deras röster.
- Förebygga konfrontationer vid mötet mellan olika religioner och grupper i samhället.
- Debattera och skapa förståelse kring kvinnors ställning i religionerna.
- Lyfta ungas perspektiv och berättelser i olika organisationer och samfund kring frågor som rör mångfald, demokrati och samlevnad.
- Skapa en fördjupad debatt och nyansering i media kring religioner och religiös identitet.

Organisation och personal

Personal

Under det här året har vi startat upp verksamheter även i Göteborg och Malmö. **I Göteborg** anställdes en ungdomskoordinator, **Noomi Gustafsson** på halvtid i augusti. Genom att det finns ett interreligiöst center i Göteborg har vår koordinator kopplat ihop sig med resurserna där börjat bygga upp ett ungdomsarbete enligt TFS metoder.

I Malmö har imamen **Othman Al Tawalbeh** från början varit arbetsledare på 30% men efterhand har tiden inte räckt till och istället har ungdomskoordinatören, **Clara Norrlöf**, som genom andra bidrag har kunnat utöka sin tjänst till 75%, tagit ett större ansvar. Till arbetslaget i Malmö bidrar även Svenska kyrkan med **Malin Pihlgrens** prästtjänst på 25%.

I Stockholm har olika resurser knutits till arbetslaget allteftersom projektet utvecklats eller gått igenom olika faser. Under hösten anställdes exempelvis en rabbin på 30% för att särskilt arbeta med hbtq frågor och antisemitism. Vi har även haft ett stort behov av att hitta en ersättare till imamen Othman men trots att vi har bra kontaktnät och många har försökt hjälpa till, har det varit svårt att kunna rekrytera en imam. Dels beror det på att många imamer inte har den utbildning vi kräver eller att de inte kan det svenska språket tillräckligt bra men det beror också på att en del upplevt att man i det interreligiösa arbetet får en utsatt position som ofta leder till missförstånd där man saknar stöd både av den egna religiösa gruppen och av majoritetssamhället. Under hösten anställde TFS i Stockholm istället en muslimsk verksamhetsutvecklare på 75% och timanställde även en imam som resurs i projektet.

Just nu består arbetslaget i Stockholm av; **Maria Kjellsdotter Rydinger**, präst och projektledare på 100%, **Sudhagar Raghupathy** - hinduisk lärare på 100%, **Jonna Wolff** -judisk pedagog på 25%, **Anneli Rådestad** judisk skolkoordinator på 25%, **Farid Zairei** muslimsk verksamhetsutvecklare på 100% (varav 25% för Exit), **Marcus Meyer** -40% i ett Eu -finansierat delprojekt, **Elias Carlberg**-webansvarig ungdomskoordinator på 50% -75% timanställning, **Ömer Jaman** timanställd imam, **Isak Nachman**, timanställd rabbin. Därutöver arbetar cirka 10 - 15 timanställda ungdomar genom att de hittar medel till delprojekt eller genom att de föreläser/håller workshops som TFS tar betalt för. Projektet tar även hjälp av volontärer och praktikanter.

Organisation

TFS är en del av Fryshusets verksamhet och Fryshuset har arbetsgivaransvar för de som är anställda inom projektet. Svenska kyrkan är dock medsökande och finansierar prästernas tjänster och har därför arbetsgivaransvar för dem.

Från början tillsatte projektet en styrgrupp som bestod av representanter från Svenska kyrkan, Islamiska föreningen och Fryshuset men eftersom denna grupp inte hade något formellt ansvar fick den efterhand mer karaktär av att vara en referensgrupp åt projektet.

I takt med att TFS har vuxit har det uppstått nya vägval och komplicerade frågeställningar. TFS har därför sett ett behov av att knyta fler kompetenser till projektet som på olika sätt kan stötta, finnas till hands och fungera som bollplank när det behövs. Det är också viktigt att fler hjälper till att söka vägar för en mer långsiktig finansiering av projektet. TFS beslutade därför att utvidga styrgruppen och göra om den till ett advisory board. *Tillsammans för Sveriges* advisory board består av följande personer:

Max Stockman från SST, handläggare för kontakt med muslimska och ortodoxa samfund
Patrick Grutzkyn, Anna Lindh foundation.

Anna Johansson, socialchef Stadsmissionen.

Alexander Bengtsson, vice VD stiftelsen Expo.

Helene Egnell, stiftadjunkt, Centrum för religionsdialog.

Abdallah Salah, vice ordf. i Islamiska förbundet, förbundsordförande Ibn Rushd.

Hans Ulfvebrand, domprost, Stockholms stift.

Robert Weil, finansman, initiativtagare till Berättarministeriet.

Eskil Franck, Forum för levande historia.

Mohammad Fazlshemi, professor i islamologi.

Ulla Gudmundsson, skribent och fd sändebud för den Heliga stolen.

Fazeela Selberg Zaib, bloggare och egen företagare.

Rita Criborn, Fryshusets ledningsgrupp.

Projektets verksamhet och resultat.

Här har vi samlat de övergripande verksamheterna och resultaten avstämda mot förra årets mål.

Interreligiösa utbildningar

Med hjälp av det metodutvecklingsarbete som TFS la grunden till de första åren, har vi nu en verktygslåda att använda oss av när vi skraddarsyr olika utbildningar, workshops och föredrag för; skolor, samfund, organisationer och allmänhet. Viktiga byggstenar är bla; att skapa ett safe space, identiteter, storytelling, normkritik, intersektionellt tänkande, mänskliga rättigheter, interreligiösa metoder—och vad man bör tänka på när man samarbetar över religionsgränserna. I Stockholm startade vi under hösten vår interreligiösa utbildning med cirka 30-35 deltagare. Utbildningen (8 utbildningstillfällen, en utbildningshelg på lägergård och 5 studiebesök) ger deltagarna kompetens att själva leda workshops med hjälp av TFS metoder. Fokus ligger inte främst på att deltagarna ska lära sig så mycket som möjligt om andras religioner, utan på hur man skapar möten, plats för dialog och social aktivism över olika kulturella och religiösa gränser. Efter att ha korrigerat och förbättrat vår utbildning är vi nu igång med nya grupper både i Stockholm och Malmö. Det har inte varit lika enkelt att rekrytera unga i Göteborg men de skall göra en rekryteringsinsats under våren med sikte på att komma igång med utbildningen i höst. Genom utbildningarna växer det fram en bas av goda ungdomsledare som är villiga att gå in och ta ansvar för olika verksamheter inom TFS. I Stockholm har vi under våren startat en fortsättningsgrupp (steg 2) —för cirka 20 unga som vill fördjupa sig ytterligare.

Mål: Att under år 2 starta upp utbildningar under hösten och våren i Malmö, Stockholm och Göteborg och utbilda **60 ungdomsledare**. **Att hålla i 20 utbildningstillfällen/föredrag/workshops** som riktar sig till ungdomsledare/pedagoger inom olika organisationer och religiösa samfund. Sammanlagt hoppas vi nå **cirka 600 deltagare under år 2**.

Resultat: Utbildningen kom endast igång i Stockholm under hösten och har ännu inte startat i Göteborg. Däremot har en steg 2 utbildning startat i Stockholm. Sammanlagt har vi **utbildat/utbildar ca 65 ungdomsledare** genom våra interreligiösa utbildningar. **Vi har haft cirka 25 utbildningar och workshops för pedagoger och ledare med minst 700 deltagare.**

Metodmaterial/bok.

En redaktionsgrupp arbetade under hösten för att samla in och sammanställa metodmaterial och erfarenheter från projektet till en bok. Redaktionsgruppen bestod från början av 4 personer men efterhand har personer slutat och mycket av skivarbetet har då kommit att ligga på

projektledaren. Vi beslutade efter årsskiftet att ta extra hjälp och har under februari lämnat in råmanus till en redaktör som kommer att granska och leda arbetet fram till tryckningen.

Mål: Att sammanställa alla metoder vi använt och lägga in dem som powerpointpresentationer, enkla pdf:er –så att unga och ledare kan använda metoderna under hösten i olika utbildningssammanhang. Ha en metodbok färdig under våren 2014.

Resultat: Metoderna finns samlade och används, prövas och korrigeras i våra utbildningar. Boken kommer att vara färdig i början av hösten.

Skolprogram

TFS har arbetat fram olika sätt att arbeta med skolklasser. I samarbete med organisationen 3FF i London <http://www.3ff.org.uk/> har vi utarbetat ett skolprogram som kallas; **Face to Face - expanding the definition of us** som är anpassat för ett lektionspass på 45 -60 min. Tre ungdomar och en moderator kommer ut till gymnasieklasser för att utifrån sina olika livsåskådningsbakgrunder berätta om sin tro och svara på elevernas frågor.

Även i delprojektet *Det här är mitt Sverige*, åker unga ut till skolor och fritidsgårdar för att i workshopform berätta sina stories och uppmana andra unga att dela med sig av sina. TFS inbjuds även av skolor till temadagar om religion och hjälper gärna till att ordna studiebesök för klasser som vill komma till Fryshuset eller till en synagoga, moské, kyrka eller tempel. Under hösten skrev vi brev till samtliga religionslärare på gymnasium i Stockholmsområdet vilket har resulterat i att vi just nu är ute i cirka 2-3 klasser i veckan. Vi försöker att ta betalt av skolorna (cirka 1000-3000) för att på så sätt kunna timanställa unga som gått vår utbildning. För många av dessa unga är det en första kontakt med arbetsmarknaden där de kan få lön och referenser inför framtida jobb.

Mål: Att under år 2 nå ut till cirka 30 klasser och nå 600 -700 elever.

Resultat: Under hösten var vi ute i cirka 8 klasser men hade också aula framträdanden för cirka 250 elever i Umeå. Under våren har vi träffat cirka 20-25 klasser främst i Stockholmsområdet.

Summa: cirka 800-900 elever.

Ungdomsaktiviteter

Utgångspunkten i TFS arbete med unga är att de så långt som möjligt själva skall bestämma och ansvara för att olika aktiviteter planeras och genomförs. Då blir fler involverade och fler unga deltar. Återkommande aktiviteter är; läger, resor, studiebesök, nattvandringar i förorter, diskussionskvällar och temakvällar som exempelvis; Religion och Matlagning, Humor och Religion, Religion och HBTQ, Religion och Film, Religion och Musik. TFS samarbetar även med andra organisationer och trossamfund kring olika event som exempelvis; Interfaith Harmony week, Ramadan och Ung 08.

Mål: att på Fryshuset i Stockholm, Göteborg och Malmö hålla minst 6 temadagar/ aktiviteter med unga på dessa orter i samarbete med lokala religiösa samfund/ organisationer. **Projektet vill genom detta nå cirka 400 deltagare under år 2.**

Resultat: I Göteborg, Stockholm och Malmö har vi haft **12 event/träffar med cirka 220 deltagare**. Vi uppmärksammade ramadan genom en utbildningshelg för **cirka 35 deltagare** och har deltagit på Ung 08 och Interfaith Harmony week med cirka **250 deltagare**.

Summa:505 deltagare.

Religionsmottagning

Religionsmottagning startades förra året för att kunna vara där unga är. Det är en öppen mötesplats, dit unga kan komma med frågor, be om ett enskilt samtal, bläddra i böcker från olika religioner, samtala med en vuxen eller bara ”hänga”. Flera skolor och kommuner har hört av sig, kommit på studiebesök för att eventuellt starta något liknande. I Malmö har man startat religionsmottagning en gång i veckan och då bjuder man särskilt in en gäst; en imam, rabbin, buddist eller annan spännande person som kan svara på frågor och samtala med de unga. Genom att köpa in en bil/ buss hoppas vi även att under våren komma ut med religionsmottagningen till andra orter och finnas med ute på ungdomsevent och festivaler.

Mål: Under år två nå cirka 4 000 unga.

Resultat: Vi har glömt bort att räkna men uppskattar att vi i Stockholm har mött **cirka 2000 unga och i Malmö 100-200 unga.**

Interreligiöst ungdomsråd och ”rådslag”

Det finns många unga som vill engagera sig i TFS från olika delar i landet. TFS uppmanar därför de unga att som ett första steg försöka starta egna interreligiösa ungdomsråd där de kan träffas, utbyta tankar och eventuellt konkretisera vad de vill göra. Dessa ungdomsråd inbjuds sedan till större ”rådslag” där unga från olika delar från landet kan komma samman, utbyta erfarenheter om hur olika det kan se ut i landet och stötta varandra i olika frågor. Ungdomsråden fungerar också som ett nätverk där ungas frågor och erfarenheter kan samlas upp och sedan användas för att sätta tryck på vuxna och samfundsledare att agera utifrån ungas bästa och med deras frågor i centrum. Det finns nu ungdomsråd i Stockholm, Malmö, Göteborg, Örebro och Svenstavik.

Mål: att starta ett ungdomsråd med cirka 40 aktiva unga.

Resultat: de unga engagerar sig olika undergrupper i TFS sammanlagt uppskattar vi att vi har cirka 60-70 unga som är mycket aktiva i olika grupper.

Konferenser och sommarläger

TFS har de första åren ordnat konferenser för att sammanföra unga och äldre i ett gemensamt lärande. Konferenserna har varit mycket populära men även varit resurskrävande både vad gäller tid och finansiella resurser. Inför detta året bestämde vi oss därför att endast göra konferenser för unga (en under hösten i Malmö och en under våren i Göteborg) och medverka i planeringen av Fryshusets stora sommarläger Camp Connect för cirka **500 unga från olika organisationer och föreningar i hela landet**

Mål: att involvera cirka 600 unga med olika religiösa och kulturella bakgrunder.

Resultat: Under sommaren medverkade TFS i Camp Connect, under hösten hölls en ungdomskonferens i Malmö för cirka 40 unga, samt ett läger för cirka 30 unga i Örebro. Under våren kommer en konferens hållas i Stockholm för cirka 40 unga. **Summa cirka 600-610 unga.**

Berättarbussen; Det här är mitt Sverige

TFS vill vara där unga är; på gatan, i förorter, i skolor, festivaler, moskéer, kyrkor, tempel och på fritidsgårdar. Genom att använda sig av en buss/skåpbil kan projektet lätt förflytta sig efter önskemål och behov och jobba förebyggande där det behövs i olika delar av landet. Genom *street metoder* utbildar man unga och samlar in deras berättelser under rubriken *Detta här är mitt Sverige*. Med en enkel *hashtag* kan unga lägga upp sin egen video eller youtubeklipp och skapa en röst, och berätta om sina erfarenheter på sociala medier och enkelt nå ut till andra sammanhang och människor. De ungas berättelser används även för att påverka och informera olika målgrupper; politiker, föräldrar, religiösa ledare och lärare så att de kan förstå mer om ungas situation och vad de behöver.

Interreligiösa resor och utbyten med andra länder.

Eftersom många av de unga har sina bakgrunder i andra länder, har det redan från början varit viktigt att göra utbyten och samarbeten med organisationer från olika delar av världen. TFS har tidigare år rest med ungdomsgrupper till Frankrike och USA, men detta år har det inte funnits finansiella möjligheter att göra sådana resor. Däremot har andra kommit till oss. Genom amerikanska ambassaden fick vi möjlighet att bjuda in Ibrahim Abdul Matin från USA som höll en två dagars workshop under temat *A green Ramadan*: <https://fryshuset.se/nyheter/ibrahim-abdul-matin-besoker-fryshuset/> och genom Anna Lindh stiftelsen har vi fått besök utländska föredragshållare och gäster och möjlighet att själva bjuda in Yahia Zaied, en ung aktivist från Egypten som berättade om hur det är att vara muslim, feminist och hbtq-person i den kontexten. Man kan läsa ett referat av hans föredrag på vår hemsida och på vår blogg skriver han hur svårt det är att få ihop sina olika identiteter: <http://tfsungdom.blogspot.se/>. I vår utbildning *Face to Face* har vi genom bidrag från Open Society kunnat ha utbildningsledare från 3FF i London vid två utbildningshelger.

Kommunikationsplattform -social media, film, podradio mm

Många unga tycker om att engagera sig i uppgifter som har med social media att göra. Några ansvarar för uppdateringar på hemsidan och facebook, andra twittrar. En grupp har startat en interreligiös podradio med avsnitt om; *Humor och religion, Extremism och religion, Kärrtorp och religion, Heder, sexualitet och religion, Demokrati och religion*. Unga från de dharmiska religionerna har i samarbete med Botkyrka kommun gjort en film; *Botkyrka goes Bollywood* som handlar om de unga som växer upp och som ofta känner sig klämda mellan å ena sidan föräldrarnas och religionstraditionens förväntningar och å andra sidan samhällets normer. Unga från TFS har även sökt medel för att samverka med organisationer från UK och Frankrike för att bygga upp en gemensam kommunikationsplattform; *Telling the interfaith story* där man vill samverka för att skapa motbilder mot de främlingsfientliga och religionsfientliga bilder som ofta lyfts fram i media.

Mål: Att under året bygga upp en ny mer interaktiv hemsida, producera 6 podradioprogram och ordna en internationell konferens kring kommunikationsplattformen *Telling the Interfaith Story*.

Resultat: Hemsidan som kopplas till ungas användande är klar. Podradioprogram är producerade och den internationella konferensen hålls i maj på Fryshuset.

Vad blev inte som vi tänkt och vad utvecklades istället?

I vår projektplanering skrev vi förra året att vi hade förhoppningar om att starta *en Interreligiös kör* tillsammans med artisten Anna Sahlene. Men efterhand förstod vi att vi inte hade resurser nog att genomföra denna idé. Sång och musik är också en känslig fråga. Inom flera religiösa traditioner är det förbjudet för kvinnor att offentligt och inför män använda sin röst. Vi bollade istället över frågan till Fryshuskyrkan som tillsammans med Anna Sahlene startade en kör för alla som vill på Fryshuset. Några av TFS unga sjunger i kören. Vad som istället utvecklats är ett slags förhållningssätt och verksamhet kring:

Gemensam bön och gudstjänst

TFS blir ibland inbjudna att medverka i olika gudstjänster och böner främst i Svenska kyrkan. Detta görs med stor försiktighet eftersom man vill vara noga med att alla skall kunna delta med sin övertygelse på samma villkor. Men det har samtidigt varit viktigt att poängtera att även om man tillhör olika religioner, kan man alltid kan delta som ”observerande gäst” i andras ritualer.

Hur långt man kan delta i varandras ceremonier ställdes på sin spets när TFS blev inbjudna att medverka i gudstjänsten vid riksdagens öppnande. Det är en händelse med stor symbolisk betydelse. Från majoritetskyrkans sida var inbjudan ett sätt att visa att man är öppen för det mångreligiösa samhälle. Men inbjudan väckte olika reaktioner och känslor bland de unga. Några menade exempelvis att gå i procession bakom ett kors kunde uppfattas fel och få både känslomässiga och politiska konsekvenser för deras anhöriga. Andra menade att deras religioner exoticerades, gjordes till en främmande krydda i en Svensk-kyrklig norm, speciellt om de skulle läsa texter på ett främmande språk. De var svenskar och ville visa att de talar svenska. Åter andra reagerade på att de skulle be till Gud när det i deras religion inte finns någon tro på en Gud. Efter mycket samtal och diskussioner valde de unga att se detta som ett tillfälle då de var inbjudna gäster och hade möjlighet att visa samhörighet med varandra och med det svenska samhället. De unga kände sig nöjda med sin insats efteråt. Men när deras bilder publicerades i en del tidningar (**artiklar: se bilaga 1**) och på sociala medier blev de utsatta för rasistiska kommentarer. Detta ledde fram till att TFS fick tänka igenom sin policy igen och motivera för sig själva varför och för vems skull man väljer att vara med i olika sammanhang.

I takt med att unga genom TFS har lärt känna varandra bättre, har det också vuxit fram en önskan om att kunna få dela med sig av och lyssna till det som har med innersidan av våra olika religioner att göra. Därför har TFS i Stockholm en gång i månaden börjat inbjuda till *Bön, meditation och musik- för fred och samförstånd*. Det är tillfällen där alla som vill får möjlighet att bidra med något från sin tradition. Dessa samlingar hålls i Stadmissionens lokaler i Gamla Stan som uppfattas som relativt neutrala och öppna för alla religioner och livsåskådningar.

Förebyggande arbete mot våld och extremism.

Många av de unga i TFS verksamhet har kommit till Sverige på grund av religiösa förföljelser och bär med sig erfarenheter av krig och konflikter. En del har fördomar om andra religiösa grupper och några söker sig till våldsbejakande och extrema miljöer. TFS försöker på olika sätt vara där unga är, lyssna och förstå hur de tänker. Under hösten har kriget i Syrien och utvecklingen ibland annat i Irak påverkat många unga. Vår muslimska verksamhetsutvecklare, Farid Zairei har särskilt arbetat med att stärka den muslimska gruppen och har haft träffar enbart med dem. Han har även arbetat några månader med projektet Exit kring våldsbejakande extremism och hur man kan hjälpa de unga som kommer tillbaka från att ha deltagit i krig, exempelvis i Syrien. Men efter att ha deltagit i olika slags nätverksträffar och konferenser där man gjort grova generaliseringar och underblåst fördomar om muslimer, har vi inom TFS känt att vi inte vill kopplas samman med hets mot den muslimska gruppen –utan hellre arbetar förebyggande med de unga.

Framtidsvisioner och steg mot en permanent verksamhet.

Under de här åren har många unga engagerat sig i TFS och våra erfarenheter är efterfrågade såväl inom skola, samfund och organisationer som hos myndigheter och kommuner. Men för att kunna möta samhällets utmaningar och en växande främlingsfientlighet ser vi att det finns ett stort behov av att fler aktörer går samman för att söka gemensamma lösningar, dela kontaktytor och fungerande ”hands on metoder”. TFS kommer därför tillsammans med andra aktörer söka vägar att skapa ett slags *interreligiöst/kulturellt kunskapscenter där man sammanför* kunskap och best praxis från olika områden.

Vi har skapat ett advisory board som arbetar med att hitta en långsiktig finansiering. Fryshuset och Svenska kyrkan på stiftsnivå, har garanterat att de under det tredje året ska arbeta tillsammans med målsättning att hitta stabila samarbetspartner i arbetet. Samtal pågår redan med några tänkbara organisationer och myndigheter.

Projektplan för 2014/15.

Maj –avslutningar av grupper, diplomeringshögtider, berättarbussen åker till olika skolor, event och festivaler. En ungdomskonferens hålls i Stockholm där de internationella organisationerna deltar under rubriken: *Telling the interfaith story*.

Juni – augusti. Under sommaren arbeta vi mer mobilt genom berättarbussen; vi kommer resa runt finnas med i förort och innerstad där unga är på festivaler, på event, på läger. Bland annat Fryshusets läger Camp Connect, i Almedalen och på Ung-08. Vi tar även emot besök från ungdomsgrupper från S.t Philips Centre och CIEUX i Frankrike.

September –Oktober. Uppstart av utbildningar och utvecklande av olika verksamheter. Berättarbussen fortsätter att åka ut till skolor och församlingar med våra olika program. Den 10-11 oktober kommer en Konferens hållas på Fryshuset för unga men också vuxna från olika organisationer och samfund. TFS kommer även i samband med detta releasa sin metodbok.

November –december. Olika utbyten med organisationer, utbildningar och skolbesök genom berättarbussen pågår. Vi utgår från att metodboken kommer generera många föredrag i olika organisationer och församlingar. Kontakter tas på olika nivåer för att skapa en permanent verksamhet.

Januari –mars. Uppstart av interreligiösa utbildningar och utvecklande av verksamheter. En plan för en permanent verksamhet utarbetas. En ungdomskonferens ordnas i Göteborg med rådslag.

April – juni. Olika utbildningar slutförs. En utvärderingsprocess inleds som avslutas med en projektrapport till Allmänna Arvsfonden och en eventuell ansökan om bidrag för ett fjärde år.

Tack!

– Genom projektet ser jag på min religion med andra ögon, och jag ser hur min religion uppfattas i andras ögon!

Med vänliga hälsningar

Maria Kjellsdotter Rydinger
Verksamhetsansvarig
Tillsammans för Sverige
0739-502460

Vi gör det möjligt för unga att genom sina passioner förändra världen!
Stöd Fryshuset med en gåva till plusgiro: 90 02 76-7

